

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

يَا قَنِّ اِسْمُهُ دَوَاءٌ وَ ذِكْرُهُ شِفَاءٌ

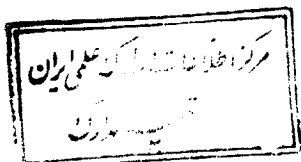
۳۶۰۴۸

دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

دانشکده پزشکی

۱۳۷۹ / ۹ / ۲۰

پایان نامه اخذ درجه دکتری پزشکی

موضوع:

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی مقیم خوابگاه‌های
دانشگاه علوم پزشکی زاهدان در زمینه مسائل محیط
آموزشی، رفاهی و آینده فارغ التحصیلی در سال ۱۳۷۷

۹۳۹۱

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر فاطمه رخشانی

توسط: عبدالعزیز میرخزیمه

۳۲۰۴۸

تقدیم به پیشگاه مقدس تو ای موعود مهربان که حضورت راتشنه ایم

ای غایب از نظر به خدا می سپارمت جانم بسوختی و به دل دوست دارمت
تا دامن کفن نکشم زیر پای خاک باور مکن که دست زدامن بدارمت
محراب ابرویت بنما تا سحرگهی دست دعا برآرم و در گردن آرمت
گریبایدم شدن سوی هاروت بابلی صدگونه جادوئی بکنم تا بیارمت
خواهم که پیش میرمت ای بی وفا طبیب بیمار بازپرس که در انتظارمت
خونم بریخت و زغم عشقم خلاص داد منت پذیر غمزه خنجر گذارمت
می گریم و مرادم از این سیل اشکبار تخم محبت است که در دل بکارمت
بارم ده از کرم سوی خود تا بسوز دل در پای دم به دم گهر از دیده بارمت

حافظ شراب و شاهد و رندی نه وضع تست

فی الجملة می کنی و فرو می گذارمت

تقدیم به

پدر و مادر مهربانم که محبتشان به وصف در ناید و
تفسیر فداکاریشان را بیان قاصرم نشاید پاداش
کردارشان را خدای تواند داد زان پس به همه برادران
و خواهرانم که مرا پیوسته یاورانی بی دریغ و دلسوز
بوده‌اند بویژه برادرم احمد که از شهر جانان است.

با تشکر و سپاس فرولون خدمت استاد لرجمندم سرکار
خانم دکتر فاطمه رخشانی که در تمام مراحل از آغاز تا
پایان همراهی لم نموده‌اند و با زحمات بی‌دریغشان در
انجام روشهای آماری این پایان‌نامه راهنمایی لم نمودند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	خلاصه تحقیق

فصل اول کلیات

۳	مقدمه
۹	دانشگاه در بند انتظارات گوناگون
۱۱	الف- شغل‌گرایی
۱۲	۱- تأثیر شغل‌گرایی در کیفیت آموزشی
۱۳	۲- دانشگاه در ارتباط با نیازها و خدمات
۱۴	۳- دانشگاه در ارتباط با حرفه
۲۰	ب- دانشگاه فضیلت پرور
۲۱	ج- آیا کیفیت آموزشی دانشگاه با وجود مشاهیر علمی در آن افزایش می‌یابد؟
۲۱	د- دانشگاه مواجه با تجربه‌گرایی حسی و عملی

فصل دوم (متدولوژی تحقیق)

۲۴	عنوان
۲۴	معرفی طرح
۲۵	اهداف و سئوالات (Objectives+question)
۲۵	اهداف کلی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۵	اهداف جزئی.....
۲۶	اهداف کاربردی.....
۲۷	سئوالات.....
۲۷	روش اجرای طرح و انتخاب نمونه جمع آوری اطلاعات و.....
۲۷	نوع مطالعه.....

فصل سوم (نتایج)

۲۸	تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۲۸	الف- آنالیز توصیفی.....
۳۱	ب- بررسی توزیع فراوانی نسبی پاسخ به تک تک سئوالات پرسشنامه.....
۳۹	ج- آنالیز تحلیلی.....
۴۰	تفاوت اظهارات دانشجویان دختر و پسر.....
۴۲	بحث و نتیجه گیری.....
۴۴	منابع (Refrence).....
۴۵	ضمیمه.....

خلاصه تحقیق

لازمه پیشرفت تحصیلی مناسب و زندگی موفقیت آمیز برخوردار از آرامش و امنیت خاطر در ابعاد زیستی، روانی و اجتماعی است مشکلات مختلف دانشجویان نه تنها وقت و توجه مطلوب و مشارکت در فعالیتهای آموزشی کلاس را کاهش خواهد داد بلکه بر چگونگی رشد شخصیت آنان نیز اثر می‌گذارد وجود مشکلات گوناگون همچون مشکلات اقتصادی، خانوادگی، آموزشی، رفاهی و... مانع اصلی ظهور تواناییها و استعدادهاى بالقوه دانشجویان و شکوفایی اندیشه‌های خلاق است لذا ضروری به نظر می‌رسد که به گونه‌ای مسائل و مشکلات دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد بدین منظور مطالعه‌ای بر روی دانشجویان پزشکی مقیم خوابگاههای دانشگاه علوم پزشکی زاهدان با هدف تعیین نظرات دانشجویان در مورد مسائل محیط آموزشی، رفاهی و آینده فارغ‌التحصیلی انجام می‌گیرد.

نوع مطالعه: مقطعی (توصیفی) Cross-sectional می‌باشد.

روش نمونه‌گیری تصادفی از نوع منظم Systematic خواهد بود به گونه‌ای که کلیه خوابگاههای محل استقرار دانشجویان تعداد متناسب با جمعیت آن در نمونه لحاظ شود.

نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که بیشترین مسئله در مورد محیط و امکانات مربوط به بهداشت در سلف سرویس، نحوه برخورد کارکنان دانشگاه و بیمارستانها با دانشجویان، محیط فیزیکی کلاسها، عدم وجود مرکز یا مرجعی برای رسیدگی به مشکلات دانشجویان، عدم دسترسی به پزشک متخصص و وجود تبعیض نسبت به دانشجو در دانشگاه بوده است.

در مورد آینده فارغ‌التحصیلی نتایج حاصله حاکی از وجود نگرانی در مورد آینده حرفه‌ای

می باشد که می تواند در کیفیت آموزشی و پیشرفت دانشجو نقش منفی ایفا کند. در مورد مسائل مربوط به خوابگاه و امور رفاهی اکثریت دانشجویان از وضعیت بهداشتی خوابگاه نگران هستند و تعداد کثیری معتقدند که محیط خوابگاه ملال آور است. نگرانی در مورد وضعیت تغذیه زیاد است عدم وجود انضباط در خوابگاه، گرفتن خوابگاه، از مشکلات بعدی و مشکل مطالعه در خوابگاه و استراحت در خوابگاه و تلفن پس از آن مطرح می باشد که البته با توجه به اظهارات، کمتر ایجاد نگرانی نموده اند اکثریت دانشجویان از وجود امنیت در خوابگاه رضایت داشته اند که حاکی از تدابیر صحیح و مورد قبول در این زمینه می باشد.

فصل اول

کلیات

مقدمه

آن نیاز مریمی بوده است و درد
 هر کجا دردی، دوا آنجا رود
 که چنان طفلی سخن آغاز کرد
 هر کجا فقری، نوا آنجا رود

مولوی

ایران به لحاظ سیاسی از نعمت آزادی و دموکراسی برخوردار است. آمال و آرزوهای جامعه آزاد و دموکراتیک با تعلیم و تربیتش عجین و بهم آمیخته است. آموزش و پرورش دادن وسیله‌ای برای بهبود افراد و اعتلای جامعه شناخته شده است. تا آنجا که هر وقت موضوع و هدفی مطلوب اجتماع واقع می‌شود دیر یا زود در دانشگاه منعکس می‌گردد و خودنمایی می‌کند. شرافت فردی، آزادی شخصی و تساوی فرصتها، ضابطه‌هایی است که جامعه آزادمنش و مستقلى را که دانشگاهها می‌توانند در آن رشد و بسط یابند جلا می‌دهد و جلوه‌گر می‌نماید: استعدادهای فرد را باید یافت، آنها را مراقبت و تقویت نمود و پرورش داد تا در این جریان بتواند بهترین شخصی که هر فرد انسانی لیاقت رسیدن به حد آن را دارد بشود.

دانشگاههای طرح‌ریزی و تأسیس شده‌اند تا احتیاجات جامعه را برآورند. داشتن نظم سیاسی منوط به کمک و مشارکت افراد مسئول تشکیل‌دهنده یک جامعه در ساختن آن است، بنابراین دانشگاه باید این افراد را بسازد و پرورش دهد. نظم اقتصادی با میل و لیاقت بکار کردن بستى دارد، لذا دانشگاه موظف است که کاردانی و مهارت حرفه‌ای را به فرد بیاموزد. اخلاقیات با انتخابی که فرد می‌کند. مرتبط می‌باشد، از اینرو دانشگاه مکلف است که رفتار نیک و عادات پسندیده را در افراد بپروراند.

مقاصدی که در بالا ذکر شد مقبول طبع ملایم صاحب‌نظران قرار گرفته و آنها را در تعاریفی که برای تعلیم و تربیت نموده‌اند گنجانیده‌اند

اهل فن دو دسته هدف برای تعلیمات ذکر کرده‌اند:

۱- تندرستی، عضویت سودمند و مؤثر در محیط خانوادگی، صلاحیت و قابلیت حرفه‌ای تابعیت و عضویت مفید و مؤثر در کشور، استفاده با ارزش و پسندیده از زمان فراغت رفتار مطلوب و منش اخلاقی، تسلط بر جریان‌ات اساسی.

۲- خودشناسی و خودسازی، روابط انسانی، کفایت اقتصادی و مسئولیت مدنی، دانشگاه باید توجه کامل به این هدفها داشته باشد تا بتواند به حیات اجتماعی ملتی که هزینه آنرا می‌پردازد خدمتی انجام بدهد اما نه دانشگاه و نه دانشجو هیچیک نمی‌تواند در کلیه فعالیتهایی که مقاصد و هدفهای گفته شده را شامل می‌شود و در برمی‌گیرد شرکت و قبول تعهد نماید دانشگاه و دانشجو بانتهای غیرقابل اجتنابی که همگانی و دائمی نیست ناگزیر می‌شوند. بنابراین دانشگاه نیاز دارد که اصلی را برای کمک و مشارکت در بهبود وضع شخص و ضروریات جامعه بشناسد. نکته قابل توجه اینست که تعلیم و تربیت با فراغت از تحصیل یا خارج شدن دانشجو از دانشگاه خاتمه نمی‌یابد، بجاست اعتراف کنیم که هیچ دانشگاهی به معنای بسیط و کلی آن و طی ساعات کوتاهی که در کلاسهای درس صرف می‌شود، مقاصد و هدفهایی را که منظور اجتماع و دانشجو است بر نمی‌آورد و ارضاء نمی‌کند بلکه کوشش آن در اینست که خودش را برای برآوردن آنچه که او در نظر دارد مجهز و آماده سازد. از اینرو جستجو برای یافتن و شناختن کمک لازم دانشگاه به درک راههایی که افراد و اجتماعات انتخاب و مقاصد خود را از آن

راهها برآورده و تأمین می‌کنند ضروری می‌باشد. اما از آنجا که آزادی هدف اساسی هر جامعه آزادمنش و آزاده‌ایست. لذا شرایط آزادی به خودی خود قالبی را بوجود می‌آورد که در آن قالب دانشگاه بتواند نقطه مرکزی کوششهای خود را بیابد آزادی اصطلاح بسیط و وسیعی است، آن آزادی که بتواند فرد را اعتلاء بخشد و از زاویه آن جامعه‌ای قضاوت شود کثیرالاضلاعی را می‌ماند که حتی دارای ابعاد بسیار زیاد و غیر متساوی هم باشد. در نگاه اول هر فرد حق تملیک و تملک داشته باشد و بتواند آزادانه معاش خود را مشروعاً بدست آورد و از فشارهای نابجای دولت، آزاد و از تساوی در مشارکت‌های سیاسی متمتع و بطور موازی برخوردار باشد و بدون هیچگونه محدودیت به کلیه وسایل و مراحل قضایی برای احقاق حق و دفاع از تجاوز نسبت بحدودش دست داشته باشد پروردگار عالم را به هر یک از مذاهب مقبول ادیان الهی عبادت نماید.

بدیهی است حمایت و نگهبانی از مؤسسه‌ای که این عوامل را مرعی بدارد از شرایط لازمه آزادی‌ست، زیرا آن مؤسسه می‌تواند در چنین وضعی فرد دانشجو را طوری پرورش دهد که خویشان را در رفتارش مسئول همه جانبه‌ای بشناسد و برای آزادی ارزش و قیمت قائل شده و نگهبان آن گردد. صحبت داشتن از آزادی یا سرودن و خواندن اشعار یا حکایات دربارهٔ ارج و ارزش آن باعث هیچگونه تضمین تعهدآمیزی در جهت آن نمی‌شود بهمین دلایل شناخت مشکلات و مسائلی که در دانشگاهها فرا راه رشد و پیشرفت علمی، فرهنگی و ... دانش‌پژوهان قرار دارد و بعد از آن تلاش در جهت بهبودی و رفع این مشکلات هدف بسیار مهمی است که آگاهی از آنها برای مسئولین دلسوز دانشگاه از اهمیت بسزایی برخوردار است چه جامعه‌ای که قابلیت داشته باشد بهترین استعدادها و نیروهای اخلاقی و الهامی افرادش را پرورش بدهد

دارای عالیترین موقعیت برای رشد و توسعه روزگار آینده می‌باشد. چراکه کمک به هر فرد انسانی بمنظور پرورش و بشمر رسانیدن آن نیروها هدف بسیار مهمی است که ارزش آن باگذشت زمان معلوم می‌شود و افزونی می‌یابد. دانشگاه با دنبال کردن این مقصود، امکان خدمت به بالا بردن ارزشهای اخلاقی و روحی و سایر منظورهای اصلی را که بر حسب عادت و رسم از دیرزمانی تعقیب می‌کرد و باید همانا ادامه دهد، پیدا می‌کند. در واقع دانشگاه تعهد دارد که قابلیت تفکر و تعمق را توسعه دهد و تقویت کند و این میسر نمی‌شود مگر با مبارزه علیه موانعی که جلوی شکوفایی اندیشه‌های خلاق دانش‌پژوهان را گرفته هست. وجود مشکلات گوناگونی همچون مشکلات اقتصادی، خانوادگی، آموزشی، رفاهی و... مانع اصلی ظهور استعدادهای بالقوه دانشجویان هست زیرا تا زمانی که وجود فرد از ثبات عاطفی برخوردار نبوده و سکوی پایدار برای اندیشه و حرکتی مطمئن و باصلابت نیافته باشد. بی‌یقین نمی‌توان از او تلاش ذهنی هدفمند و جهت‌دار و در عین حال خلاق را انتظار داشت.

خواسته‌های جامعه و نیازمندیهای عموم باعث شد که مؤسسات عالی فرهنگ ایجاد شود همین تمنیات و حوائج سبب شد که کافه مردم در نگهداری، پیشرفت و پرورش اینگونه مؤسسات که باید به رعایت شرایط زمان جوابگوی حاجات باشد همت گمارند. جامعه، دانشجو و استاد فعالیتهای دانشگاهی را بوجود آورند، نه دانشگاه از جامعه مجزاست، نه استادان از مردم جدا هستند و نه دانشجویان را باید از این دو دور نگهداشت. جامعه نسبت به دانشگاه و همچنین دانشگاه بطور مطلق اعم از استاد و دانشجو نسبت به جامعه تکالیفی دارد که باید

انجام دهد، یعنی تواماً برای بجلو بردن همه‌جانبه معارف و تمدن ملت و مملکت احساس مسئولیت و اقدام به فعالیت مشترک نمایند.

دانشگاه خواه ملی باشد خواه دولتی، برای آزاد کردن روح انسانی، پیشرفت و توسعه معارف و آزادگی فکر از راه آزمایش تحقیق در دانش، وقف شده و باید صرف مساعی نماید. بموجب مفاهیم اصول مذکوره در قانون اساسی کشور مسئولیت اولیه اینگونه مؤسسات عالیہ علمی پرورش و انتقال موارث اجتماعی و فکری یک ملت تغییرات مترتبه و لازم از نسلی به نسل دیگر می‌باشد. وظیفه دانشگاه همانا تحریک و پرورش علاقه‌های هنری و فکری مردم، همراه با اجتماعی کردن مشاغل هندسی و طب و حقوق و غیره است. این مسئولیت‌ها از تعلیم و تربیت رهبران جامعه و صاحبان مشاغل جدا نیست.

دانشگاه‌های دولتی علاوه بر تکالیفی که گفته شد وظیفه دیگری هم دارند و آن اینست که این مؤسسات علمی موظفند که امکانات را برای موفقیت‌های هر گروه بسط داده سطح فکری هر دسته یا طبقه را بالا برند. این بالا بردن سطح فکر و توسعه دادن امکانات با تعلیم بهتر زیست کردن، عمیقانه مطالعه کردن، تجربه و آزمایش را غیرمتعصبانه دنبال کردن و بکار بردن، سطح زندگی را بهبود بخشیدن و به افق فکری توسعه دادن، ممکن می‌شود بی‌علاقگی دانشگاه و مؤسسات عالیہ علمی به اموری که اشاره شد، و مسائل مشابه آن باعث می‌شود که ملتی به طرف انحطاط سوق یابد.

بحرانهای اجتماعی و اقتصادی که مبتلا به جامعه شده زمینه مساعد و مناسبی را برای مطالعه فراهم کرده است، یعنی چنانچه بخواهیم خدمتی انجام دهیم باید با اغتنام از فرصت